EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.3.12.
COM(2012) 85 final

2012/0036 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a bűncselekményekből származó jövedelemnek az Európai Unión belüli befagyasztásáról és elkobzásáról

{SWD(2012) 31 final}
{SWD(2012) 32 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. Háttér-információk

Ezen irányelvjavaslat célja, hogy megkönnyítse a tagállami hatóságok számára a határon átnyúló súlyos és szervezett bűnözésből származó nyereség elkobzását és visszaszerzését. A javaslat arra törekszik, hogy csapást mérjen a bűnözést elősegítő pénzügyi ösztönzőkre, megvédje a legális gazdaságot a bűnözés beszivárgásától és a korrupciótól, továbbá visszajutassa a bűncselekményekből származó nyereséget a polgárok szolgálatában álló hatóságoknak. A jogszabály reagál a jelenlegi gazdasági körülményekre, amikor is a pénzügyi válság és a gazdasági növekedés lassulása új lehetőségeket teremt a bűnözőknek, egyre több sebezhető pont jelenik meg a gazdasági és pénzügyi rendszerünkben, valamint a szociális szolgáltatások és segítségnyújtás iránti növekvő igények finanszírozása új kihívást jelent a hatóságok számára.

A szervezett bűnözői csoportok nyereségvágyból létrejött illegális vállalkozások. Sokféle határon átnyúló bűnöző tevékenységet folytatnak – így pl.: kábítószer-csempészet, embercsempészet, tiltott fegyverkereskedelem és korrupció –, amelyekkel igen jelentős nyereségre tesznek szert.

Az ENSZ becslései szerint világszinten a bűnözésből származó jövedelem teljes összege 2009-ben megközelítőleg 2,1 trillió USD-t tett ki, vagyis a globális GDP 3,6%-ának felelt meg[1]. Az Európai Unió egészére nem állnak rendelkezésre megbízható becslések a bűnözésből származó nyereségek nagyságrendjére nézve[2], de az Olasz Nemzeti Bank 150 milliárd EUR-ra becsülte a 2011-ben Olaszországban tisztára mosott, szervezett bűnözésből származó jövedelmet. Az Egyesült Királyságban 2006-ban 15 milliárd fontra becsülték a szervezett bűnözésből származó jövedelmet.

Az említett tevékenységekből származó nyereséget tisztára mossák és legális tevékenységekbe fektetik be. A szervezett bűnözői csoportok egyre növekvő mértékben rejtik el és fektetik be vagyoni eszközeiket a bűncselekmények elkövetésének helye szerintitől eltérő tagállamban[3]. Mindez gyengíti azt a képességünket, hogy az EU egész területén felvegyük a küzdelmet a határon átnyúló és a szervezett bűnözéssel, továbbá a belső piac működését is érinti azáltal, hogy torzítja a versenyt a legális vállalkozások számára és

---

1 Az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatala, „Estimating illicit financial flows resulting from drug trafficking and other transnational organised crime”[A kábítószer-csempészetből és egyéb transznacionális szervezett bűnözésből származó illegális pénzügyi áramlásokra vonatkozó becslés], 2011. október.

2 Több becslés van a bűnözői piacok értékére vonatkozóan. Az ENSZ szerint 2005-ben a globális kábítószer-kereskedelem 321 milliárd USD hasznot termelt. Az Európa Tanács szerint az emberkereskedelem világszinten évi 42,5 milliárd USD-t jövedelmez. Az OECD becslése szerint a csempészett áruk világpiaca akár a 250 milliárd USD-t is eléri évente. Az EU-n belüli korrupció költségét az Unió éves GDP-jének 1%-ára becsülték.

3 Lásd a Bel- és Igazságügyi Tanács 2010. júniusi következtetései az elkobzásról és a vagyonvisszaszerzésről, 7769/3/10. sz. tanácsi dokumentum. Hasonló megállapítások találhatók az EU szervezett bűnözés általi fenyegetettségének 2011. évi értékelésében, valamint az Eurojust 2010. évi éves jelentésében.

megrendíti a pénzügyi rendszerbe helyezett bizalmat[4]. Végezetül pedig a súlyos és szervezett bűnözés megfosztja az adóbevételektől a tagállami kormányokat és az uniós költségvetést.

Ezért minden tagállamnak létre kell hoznia a bűncselekményekből származó vagyon befagyasztására, igazgatására és elkobzására szolgáló hatékony rendszert, amely rendelkezik a szükséges intézményi háttérrel, pénzügyi és emberi erőforrásokkal. Jóllehet az uniós jog és a nemzeti jogrendszerek is szabályozták ezt a kérdést, a bűncselekményekből származó vagyon elkobzása továbbra is fejletlen és kevéssé alkalmazott módszer. Az Unió területén visszaszerzett bűncselekményekből származó vagyon teljes összege[5] még mindig szerény mértékű a szervezett bűnözői csoportok becsült jövedelmeihez képest. Például 2009-ben az elkobzott vagyoni eszközök értéke Franciaországban 185 millió EUR-t, az Egyesült Királyságban 154 millió EUR-t, Hollandiában 50 millió EUR-t, Németországban pedig 281 millió EUR-t tett ki.

Mivel a bűncselekményekből származó vagyoni eszközök elkobzása hatékony eszköze a szervezett és a súlyos bűnözés elleni küzdelemnek, uniós szinten stratégiai prioritást kapott. A 2009. évi Stockholmi Program[6] felszólítja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tegyék hatékonyabbá a bűnözők vagyoni eszközeinek elkobzását, és erősítsék meg a vagyon-visszaszerzési hivatalok közötti együttműködést.

A Bel- és Igazságügyi Tanács elkobzásról és a vagyonvisszaszerzésről szóló 2010. júniusi következtetései[7] összehangoltabb megközelítés kialakítására sürgették a tagállamokat annak érdekében, hogy hatékonyabban és szélesebb körben alkalmazzák a bűnözők vagyoni eszközeinek elkobzását. A következtetések felszólítják a Bizottságot, hogy mérlegelje a jogi keret megerősítését annak érdekében, hogy a harmadik felektől való elkobzás és a kiterjesztett elkobzás tekintetében hatékonyabb rendszer szülessen. A dokumentum hangsúlyozza az elkobzási és vagyon-visszaszerzési folyamat valamennyi szakaszának fontosságát, továbbá intézkedéseket ajánl a vagyoni eszközök értékének megőrzésére az eljárás során.

„Az EU belső biztonsági stratégiájának megvalósítása” című bizottsági közlemény[8] kimondja, hogy a Bizottság e célból jogszabályjavaslatot fog benyújtani az EU elkobzásra vonatkozó jogszabályi keretének erősítése céljából, különös tekintettel a harmadik felektől való elkobzás[9] és a kiterjesztett elkobzás[10] gyakoribbá tételére, valamint a nem elítélésen alapuló vagyonelkobzási határozatok tagállamok közti kölcsönös elismerésének előmozdítására.

Az Európai Parlament 2011 októberében saját kezdeményezésű jelentést fogadott el a szervezett bűnözésről, amelyben felkérte a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb nyújtson be javaslatot az elkobzásról szóló új jogszabályra, különös tekintettel a kiterjesztett elkobzás

---

4 Lásd továbbá: A Tanács következtetései a gazdasági válságok megelőzéséről és a gazdasági tevékenység támogatásáról, 2010.4.23. (7881/10. sz. tanácsi dokumentum) 7d. pont.

5 Például az Egyesült Királyságban egy hivatalos becslés 2006-ban 1,5 milliárd fontban határozta meg a szervezett bűnözés jövedelmét, miközben ugyanabban az évben az állam 125 millió fontot szerzett vissza, lásd Home Office (Belügyminisztérium) 2006, idézi az Europol 2010. évi értékelése a szervezett bűnözés általi fenyegetettségről.

6 *„A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa”,* az Európai Tanács 2009. december 10–11-i ülésén elfogadott 17024/09. sz. tanácsi dokumentum.

7 A Tanács 7769/3/10. sz. dokumentuma.

8 COM(2010) 673 végleges, 22.11.2010

9 A harmadik felektől való elkobzás a gyanúsított, terhelt vagy elítélt személyek által harmadik félnek továbbadott vagyoni eszközök elkobzása.

10 A nem elítélésen alapuló eljárások lehetővé teszik a vagyon befagyasztását és elkobzását függetlenül attól, hogy tulajdonosát ezt megelőzően büntetőeljárásban elítélték-e.

és a bírósági ítélet nélkül történő elkobzás hatékony alkalmazására vonatkozó szabályokra, a bűncselekményből származó, harmadik személynek átruházott javak elkobzását lehetővé tévő szabályokra, valamint súlyos bűncselekmények miatt elítélt személy esetében az elkövető birtokában lévő javak eredetét illetően alkalmazandó bizonyítási teher könnyítésével kapcsolatos szabályokra[11].

A bűncselekményből származó jövedelemről szóló, 2008-ban elfogadott közleményében[12] a Bizottság a jövőre nézve tíz stratégiai prioritást határozott meg, valamint rámutatott az uniós jogi keret hiányosságaira (a végrehajtás hiánya, egyes rendelkezések egyértelműségének hiánya, a meglévő rendelkezések közötti koherencia hiánya).

A fentiekkel összefüggésben a Bizottság javaslatot tesz a tagállamokra vonatkozó minimumszabályok megállapítására a bűncselekményekből származó vagyoni eszközök közvetlen elkobzás, értékelkobzás, kiterjesztett elkobzás, nem elítélésen alapuló elkobzás (korlátozott esetben), és harmadik féltől történő elkobzás révén történő befagyasztása és elkobzása tekintetében. A minimumszabályok elfogadása tovább közelíti a tagállamok befagyasztási és elkobzási rendszereit, ezáltal pedig megkönnyíti a kölcsönös bizalmat és a hatékony határon átnyúló együttműködést.

A Bizottság ezenfelül továbbra is igyekszik feltérképezni, hogy miként erősíthető meg a biztosítási intézkedések és elkobzási határozatok kölcsönös elismerése, az alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartása mellett. Idővel a tagállamok által kiadott valamennyi biztosítási intézkedést és elkobzást elrendelő határozatot hatékonyan végre kell hajtani a másik tagállamban található vagyoni eszközök tekintetében. Ezért a Bizottság a jövőben is arra ösztönzi a tagállamokat, hogy hajtsák végre a jogi eszközök kölcsönös elismerésére vonatkozó, meglévő uniós eszközöket.

E javaslat nem jelent költséget az EU költségvetése számára. Nem érinti az elkobzásból befolyó jövedelem költségvetési elosztását sem.

1.2. Meglévő közösségi rendelkezések a javaslat által érintett területen

A bűncselekményekből származó jövedelem befagyasztására és elkobzására vonatkozó jelenlegi uniós jogi keret az alábbi négy tanácsi kerethatározatból és egy tanácsi határozatból áll:

- A 2001/500/IB kerethatározat[13], amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé az elkobzást, és az értékelkobzást[14], amennyiben a bűncselekményből szerzett közvetlen jövedelem nem foglalható le, továbbá hogy a más tagállamoktól érkezett megkereséseket ugyanolyan prioritással kezeljék, mint amellyel az ilyen intézkedéseket belföldi eljárásokban kezelik;

---

11 Európai Parlament: Jelentés a szervezett bűnözésről az Európai Unióban, 2011. október 25-én fogadták el, A7-0333/2011. [*ideiglenes hivatkozási szám*] sz. dokumentum.

12 „A szervezett bűnözésből származó jövedelmek – Annak biztosítása, hogy a bűnelkövetés ne legyen kifizetődő tevékenység”, COM (2008) 766 végleges, 2008.11.20.

13 HL L 182., 2001.7.5.

14 Az értékelkobzás a bűncselekmény útján szerzett jövedelmek értékének megfelelő pénzösszeg elkobzását jelenti.

- A 2005/212/IB kerethatározat[15], amely összehangolja az elkobzási jogszabályokat. A rendes elkobzásnak, beleértve az értékelkobzást is, miden 1 évi szabadságvesztéssel büntethető bűncselekmény esetében rendelkezésre kell állnia. Néhány súlyos bűncselekmény esetében, „melynek elkövetésére [..] bűnszervezet keretében került sor", lehetővé kell tenni a kiterjesztett elkobzást[16] ;

- A 2003/577/IB kerethatározat[17], amely előírja a biztosítási intézkedések kölcsönös elismerését;

- A 2006/783/IB kerethatározat[18], amely előírja az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismerését; továbbá

- A tagállamok vagyon-visszaszerzési hivatalai közötti információcseréről és együttműködésről szóló 2007/845/IB tanácsi határozat[19], amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy hozzanak létre vagy jelöljenek ki nemzeti kapcsolattartóként eljáró nemzeti vagyon-visszaszerzési hivatalokat, amelyek fokozott együttműködésükkel Unió-szerte elősegítik a bűncselekményből származó vagyon lehető leggyorsabb felkutatását.

Az említett jogszabályokat alapvetően a súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelem céljából dolgozták ki. Mindazonáltal, a kiterjesztett elkobzásra vonatkozó rendelkezésektől eltekintve, az anyagi büntetőjog jelenlegi uniós jogi kerete alkalmazandó bármely, egy évet meghaladó szabadságvesztéssel büntethető bűncselekményből származó jövedelem elkobzására.

1.3. Összhang az egyéb szakpolitikákkal

A jelenlegi javaslat a bűnözés legális gazdaságba való beszivárgásának kivédésére irányuló tágabb szakpolitikai kezdeményezés részét képező stratégiai kezdeményezésként szerepel a Bizottság 2011. évi munkaprogramjában. Az említett kezdeményezés felöleli az Unión belüli korrupció kezelésére szolgáló intézkedéseket[20], valamint az EU 2011. júniusban elfogadott csalás elleni stratégiáját[21]. A legális gazdaság védelme révén e javaslat – az Európa 2020 stratégiával[22] összhangban – hozzájárul az európai növekedéshez és munkahelyteremtéshez, továbbá elősegíti a fenntartható növekedést.

A Bizottság által 2011 júniusában elfogadott korrupció elleni csomag megerősített korrupció elleni megközelítést honosít meg az EU belső és külső szakpolitikáinak széles körében, továbbá 2013-tól kezdődően új jelentéstételi mechanizmust hoz létre a tagállamok korrupció elleni erőfeszítéseinek rendszeres értékelése céljából. Az EU-n belüli korrupció elleni küzdelemről szóló közlemény arra szólította fel a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges

---

15 HL L 68., 2005.3.15, 49. o.

16 A kiterjesztett elkobzás olyan vagyontárgyak elkobzását jelenti, amelyek meghaladják a közvetlenül a bűncselekményből származó vagyoni eszközöket, így tehát nem szükséges bizonyítani a kapcsolatot a vélelmezhetően bűncselekményből származó vagyon és egy konkrét bűnös magatartás között.

17 HL L 196., 2003.8.2., 45. o.

18 HL L 328., 2006.11.24., 59. o.

19 HL L 332., 2007.12.18., 103. o.

20 COM(2011) 307, 308 és 309, valamint and C(2011) 3673 végleges, 2011.6.6.

21 COM(2011) 376 végleges, 2011.6.24.

22 COM(2010) 2020 végleges, 2010.3.3. Lásd továbbá: A Tanács következtetései a gazdasági válságok megelőzéséről és a gazdasági tevékenység támogatásáról, 2010.4.23. (7881/10. sz. tanácsi dokumentum) 7d. pont.

lépéseket ahhoz, hogy a korrupciós ügyekben biztosítsanak hatékony felderítést, büntetőeljárásokat, és visszatartó erejű szankciókat alkalmazó stabil ítélkezési gyakorlatot, valamint a bűnös úton szerzett vagyoni eszközök visszaszerzését. Hangsúlyozta továbbá az elkobzásra és a vagyon-visszaszerzésre vonatkozó uniós jogi keret felülvizsgálatának szükségességét, annak biztosítása érdekében, hogy a tagállami bíróságok hatékonyan tudják végezni a bűncselekményből származó vagy bűnözéssel kapcsolatos eszközök elkobzását, és hiánytalanul képesek legyenek visszaszerezni azok vagyoni értékét, a korrupciós ügyekkel kapcsolatban is.

Ugyancsak a legális gazdaság védelmével összefüggésben a Bizottság 2011-ben kezdeményezést indított azzal a céllal, hogy uniós szinten hatékonyabbam védelmezze az adófizetők pénzét a csalással és a korrupcióval szemben. Az említett kezdeményezések felölelik az OLAF jogi keretének módosítását[23], az Európai Unió pénzügyi érdekeinek a büntetőjog és igazgatási vizsgálatok által biztosított védelméről szóló közleményt[24], valamint a Bizottság csalás elleni stratégiáját. A Bizottság csalás elleni stratégiáját az uniós antikorrupciós jelentés elkészítésével szorosan összehangolva hajtották végre. Az utóbbi az antikorrupciós stratégiák tagállami érvényesítését helyezi előtérbe, a csalás elleni stratégia pedig a – különösen az uniós pénzeszközök sérelmére elkövetett – csalás és korrupció megelőzésére és az azok elleni küzdelemre vonatkozó intézkedésekre fókuszál.

E javaslat összhangban áll az EU pénzmosás elleni jogszabályaival, nevezetesen a harmadik pénzmosás ellenes uniós irányelvvel[25], és ahhoz kapcsolódó kezdeményezésekkel, amelyeket a Bizottság, a többi uniós intézmény és a tagállamok vállalnak e területen tettek.

2. AZ ÉRDEKELTEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓ EREDMÉNYEI; HATÁSVIZSGÁLAT

2.1. Konzultáció az érdekeltekkel

A javaslat a szabályozás javítására vonatkozó bizottsági elveknek megfelelően készült. E javaslat és a hatásvizsgálat kidolgozása során betartották az érdekelt felekkel való konzultációra vonatkozó minimumkövetelményeket.

Széles körű szakértői konzultációra és megbeszélésekre került sor a vagyon-visszaszerzési hivatalokból álló Camden hálózat plenáris ülésén[26] (2010. szeptember), valamint a vagyon-visszaszerzési hivatalok nem hivatalos uniós platformjának 2009 és 2011 közötti nyolc ülésén.

Nem végeztünk nyilvános internetes konzultációt, mivel az elkobzás olyan szakkérdés, ahol korlátozott szakértelem áll rendelkezésre. Felvettük a kapcsolatot a civil társadalommal,

---

23 COM(2011) 135 végleges, 2011.3.17.

24 COM(2011) 293 végleges, 2011.5.26.

25 A Tanács A 2005/60/EK irányelve (2005. október 26.) a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről, HL L 309 2005.11.25., 15. o.

26 Ez a Bizottság és az Europol által támogatott hálózat (CARIN) a vagyon-visszaszerzési szakemberek nemzetközi hálózata, amely több mint 50 ország és joghatóság – köztük 26 uniós tagállam – szakértőit (egy bűnüldözési és egy igazságszolgáltatási kapcsolattartó) öleli fel. Célkitűzései a bevált módszerek cseréjére és az intézményközi együttműködés javítására irányulnak a határokon átnyúló vagyon-visszaszerzési kérdések vonatkozásában.

nevezetesen a törvényességet, a szervezett bűnözés elleni küzdelmet és a bűncselekmények áldozatainak védelmét szolgáló szervezetekkel[27].

A szakértők is alaposan megvitatták a bűncselekményekből származó vagyoni eszközök elkobzásával összefüggő kérdéseket. Egyre több nemzetközi szakmai találkozót és stratégiai szemináriumot rendeznek az elkobzás és vagyon-visszaszerzés témakörében[28]. A gyakorlati szakemberek véleménye szerint az e javaslatba foglalt rendelkezések túlnyomó többsége azokat a bevált módszereket tükrözi, amelyeket a vagyon-visszaszerzési hivatalokból álló Camden hálózat fogalmazott meg, 2005 és 2010 között kiadott ajánlásaiban. A rendelkezések emellett összhangban vannak az OECD Pénzügyi Akció Munkacsoportjának elkobzásról szóló ajánlásaival is[29].

A tagállamok 2010-ben az IB Tanács már említett következtetéseinek keretében fejtették ki álláspontjukat ezekről a kérdésekről. Jóllehet széles körű egyetértés alakult ki a legtöbb kérdésben, néhány tagállam fenntartásainak adott hangot a nem elítélésen alapuló elkobzással kapcsolatosan. Más kérdések tekintetében viszont (pl.: a harmadik felektől történő elkobzás, vagyonkezelés) a tagállamok egyetértettek abban, hogy határozottabb uniós válaszadásra van szükség.

A védőügyvédek aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy a kiterjesztett elkobzásra, a nem elítélésen alapuló elkobzásra, valamint a harmadik féltől történő elkobzásra vonatkozó hatáskör kiterjesztése alapjogi problémákat vet fel (a tulajdonhoz való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog esetleges korlátozása). Amint az alábbiakban kifejtjük, a javaslatban igyekeztünk eloszlatni az említett aggodalmakat.

2.2. Hatásvizsgálat

A Bizottság a szabályozás javítására irányuló politikájával összhangban hatásvizsgálatot végzett a 2011. márciusára elkészült külső tanulmányon[30] alapuló szakpolitikai alternatívák tekintetében.

A külső tanulmány a gyakorlati szakemberekkel és a szakértőkkel folyatott széles körű konzultációra épült, beleértve a vagyon-visszaszerzési hivatalokból álló Camden hálózat egyes kapcsolattartó pontjaival készített interjúkat is. Amint a fenti tanácsi következtetések tárgyalása során képviselt álláspontjuk is alátámasztja, a tagállamok általában egyetértenek azzal, hogy meg kell erősíteni a vagyonvisszaszerzésre vonatkozó uniós szabályokat.

---

27 Például a Bizottság szolgálatai több kétoldalú találkozót tartottak a FLARE (Szabadság, törvényesség és jogok Európában) hálózattal, és a hozzá kapcsolódó hálózatokkal.

28 Például a vagyon-visszaszerzési képzés kiválósági központjainak (CEART) szemináriuma, valamint az Eurojust 2010-ben tartott stratégiai szemináriuma.

29 Nevezetesen az OECD Pénzügyi Akció Munkacsoportjának 2012. februárjában felülvizsgált 4. ajánlása.

30 JLS/2010/EVAL/FW/001/A1. sz. szolgáltatási keretszerződés, Study for an Impact Assessment on a proposal for a new legal framework on the confiscation and recovery of criminal assets [Az elkobzásra és a bűncselekményekből származó vagyon visszaszerzésére vonatkozó új jogi keretre irányuló javaslattal kapcsolatos hatásvizsgálatról szóló tanulmány].

A hatásvizsgálat egy 2009-ben befejezett másik tanulmány[31] következtetéseiből és ajánlásaiból is merít. A tanulmány a tagállamok elkobzásra vonatkozó gyakorlatait elemzi, és a bevált módszerek előmozdítása és kicserélése érdekében különösen a nemzeti szinten hatékonynak bizonyult megoldásokat emeli ki. A tanulmány a hatékony elkobzás útjában álló több akadályra is rámutatott, így például az ellentmondó jogi hagyományokra, amelyek következtében nem alakul ki közös megközelítés az elkobzási intézkedések tekintetében, a vagyoni eszközök biztosítása és megőrzése terén jelentkező nehézségekre, az erőforrások és a képzés hiányára, a hivatalok közötti korlátozott kapcsolatokra, valamint a koherens és összehasonlítható statisztikák hiányára.

Végezetül a hatásvizsgálat a Bizottság által kiadott, a meglévő uniós jogi aktusokról szóló végrehajtási jelentésekre épül. A 2005/212/IB[32], a 2003/577/IB[33], valamint a 2006/783/IB[34] kerethatározatokról szóló jelentések azt mutatják, hogy a tagállamok lassan ültették át e jogi aktusokat, továbbá hogy a vonatkozó rendelkezést gyakran hiányosan vagy helytelenül ültették át. Csak a 2007/845/IB tanácsi határozat tagállamok általi átültetésének mértéke tekinthető viszonylag kielégítőnek[35].

A hatásvizsgálat több, eltérő mértékű uniós beavatkozással járó szakpolitikai választási lehetőséget elemzett: egy jogalkotással nem járó opciót, egy minimális jogalkotási lehetőséget (a meglévő uniós jogi keret szándékolt működését akadályozó hibák kijavítása), valamint egy maximális jogalkotással járó opciót (amely túllép a meglévő uniós jogi keret célkitűzésein). Az utóbb keretén belül két maximális jogalkotási alopciót elemeztünk, amelyek egyike tartalmazza a tagállamok biztosítási intézkedést és elkobzást elrendelő határozatainak kölcsönös elismerésére vonatkozó uniós fellépést, a másik pedig nem.

A kiválasztott szakpolitikai lehetőség a maximális jogalkotási opció. Ez a lehetőség jelentős mértékben erősítené az elkobzásra és a végrehajtásra vonatkozó nemzeti szabályok összehangolását, többek között azáltal, hogy módosítják a kiterjesztett elkobzásra vonatkozó meglévő rendelkezéseket, és új előírásokat állapítanak meg a nem elítélésen alapuló elkobzás és a harmadik féltől történő elkobzás vonatkozásában, továbbá hatékonyabb szabályokat vezetnek be a biztosítási intézkedést és elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismerése tekintetében.

---

31 „Assessing the effectiveness of EU Member States' practices in the identification, tracing, freezing and confiscation of criminal assets" [A bűncselekményből származó vagyoni eszközök azonosítása, felkutatása, befagyasztása és elkobzása terén az uniós tagállami módszerek hatékonyságának értékelése], hozzáférhető az alábbi intternetcímen: http://ec.europa.eu/home-affairs/policies/crime/crime_confiscation_en.htm

32 A Bizottság jelentése a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról szóló, 2005. február 24-i 2005/212/IB tanácsi kerethatározat (2005/212/EB) 6. cikke alapján, COM (2007) 805 végleges, 2007.12.17.

33 A Bizottság jelentése a vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló, 2003. július 22-i 2003/577/IB tanácsi kerethatározat 14. cikke alapján, COM(2008) 885 végleges, 2008.12.22.

34 A Bizottság jelentése a kölcsönös elismerés elvének a vagyonelkobzást elrendelő határozatokra történő alkalmazásáról szóló, 2006. október 6-i 2006/783/IB kerethatározat 22. cikke alapján, COM(2010) 428 végleges, 2020.8.23.

35 A Bizottság jelentése a tagállamok vagyon-visszaszerzési hivatalai közötti, a bűncselekményből származó jövedelmek és a bűncselekményekhez kapcsolódó egyéb tulajdon felkutatása és azonosítása terén való együttműködésről szóló, 2007. december 6-i 2007/845/IB tanácsi határozat 8. cikke alapján, COM(2011) 176 végleges, 2011.4.12.

Az egyéb alapvető jogok közül a hatásvizsgálat a személyes adatok védelmére gyakorolt hatásokat elemezte, amelyeket nem talált lényegesnek.

A hatásvizsgálati jelentés teljes szövege a következő internetcímen érhető el: http://ec.europa.eu/home-affairs/policies/crime/crime_confiscation_en.htm

2.3. Jogalap

A javaslat alapja az EUMSZ 82. cikkének (2) bekezdése és 83. cikkének (1) bekezdése.

A Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően megváltozott az elkobzással és a vagyon-visszaszerzéssel kapcsolatos hatáskör-átruházás. Mivel e javaslat legfontosabb jogalapja az EUMSZ 83. cikkének (1) cikke, a javasolt jogszabály alkalmazási területe az e cikkben felsorolt területeken elkövetett bűncselekményekre, nevezetesen a terrorizmusra, az emberkereskedelemre valamint a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolására, a tiltott kábítószer-kereskedelemre, a pénzmosásra, a korrupcióra, a pénz és egyéb fizetőeszközök hamisítására, a számítógépes bűnözésre és a szervezett bűnözésre korlátozódik. A tiltott fegyverkereskedelem akkor tartozik a javaslat hatálya alá, ha a bűncselekményt szervezett bűnözés keretében követték el.

Az egyik felsorolt bűnözési terület a szervezett bűnözés. Ezért a javaslat kiterjed a 83.cikk (1) bekezdésében kifejezetten nem említett egyéb bűnöző tevékenységekre is, amennyiben azokat a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló 2008/841/IB kerethatározatban[36] meghatározott bűnszervezetben való részvétellel követték el.

E javaslat hatálya a 83. cikke (1) bekezdésében felsorolt bűnözési területekre korlátozódik, beleértve a bűnszervezetben való részvétellel elkövetett bűncselekményeket is. Ebből következően az elkobzásra vonatkozó uniós szabályozás meglévő előírásainak hatályban kell maradniuk annak érdekében, hogy az irányelv hatályán kívül eső bűnöző tevékenységek tekintetében is fenntartsanak bizonyos fokú összehangolást. Ennek megfelelően a javaslat fenntartja a 2005/212/IB kerethatározat 2., 4., és 5. cikkének hatályát.

2.4. A szubszidiaritás, az arányosság és az alapvető jogok tiszteletben tartása

Az EUSZ 5. cikkének (3) bekezdése szerint az Unió csak akkor járhat el, ha a javasolt fellépést a tagállamok nem tudják megfelelően megvalósítani. Az EUMSZ 67. cikke előírja, hogy az Unió a bűnözés megelőzése és az ellene folytatott küzdelem révén magas szintű biztonságot nyújt a polgárok számára. Egyre inkább elismerik, hogy a bűncselekményekből származó vagyoni eszközök elkobzása fontos eszközt jelent a szervezett bűnözés elleni küzdelemben. A szervezett bűnözés ugyanis igen gyakran transznacionális jellegű, és ezért közös alapon kell fellépni ellene. Ennélfogva az EU az egyes tagállamoknál alkalmasabb arra, hogy szabályozza a bűnözésből származó vagyon befagyasztását és elkobzását.

A szervezett bűnözői csoportok vagyoni eszközeit egyre növekvő mértékben rejtik el és fektetik be a származási országon kívül (gyakran több országban)[37]. Ez a kettős határon átnyúló dimenzió (a szervezett bűnözési tevékenységek és a vagyon befektetése) további

---

36 A Tanács 2008/841/IB kerethatározata (2008. október 24.) a szervezett bűnözés elleni küzdelemről, HL L 300., 2008.11.11., 42. o.

37 Lásd a 2. lábjegyzetben található hivatkozásokat.

indokot ad arra, hogy uniós fellépéssel vegyük célba a szervezett bűnözői csoportok vagyoni eszközeit.

Valamennyi előírás teljes mértékben tiszteletben tartja az arányosság elvét, valamint az alapvető jogokat, köztük a tulajdonhoz való jogot, az ártatlanság vélelmét és a védelemhez való jogot, a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ésszerű időn belüli, tisztességes és pártatlan tárgyaláshoz való jogot, a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot, valamint az e jog gyakorlásának módjáról szóló tájékoztatáshoz való jogot, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a személyes adatok védelméhez való jogot, az ugyanazon bűncselekmény miatti kétszeres büntetőeljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmát, valamint a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elveit.

Először is, csupán rendkívül korlátozott esetekben – azaz amikor a vádlott elhunyta, betegsége vagy szökése miatt nem vonható büntetőeljárás alá – irányozzuk elő a nem elítélésen alapuló elkobzásra vonatkozó összehangolt rendelkezések bevezetését. A kiterjesztett elkobzást kizárólag akkor engedélyezzük, amennyiben a bíróság konkrét tények alapján megállapítja, hogy a bűncselekmény miatt elítélt személy olyan vagyoni eszközök birtokában van, amelyek esetében lényegesen valószínűbb, hogy más hasonló bűnöző tevékenységből származnak, mint hogy egyéb tevékenységekre lennének visszavezethetők. Tényleges lehetőséget biztosítanak az elítéltnek arra, hogy megcáfolja az említett konkrét tényeket. Ezenfelül a kiterjesztett elkobzási hatáskör nem alkalmazható az olyan állítólagosan bűnöző tevékenységből származó jövedelmekre, amely tekintetében egy korábbi eljárásban felmentették az érintett személyt, illetve más esetekben, amikor a *non bis in idem* elvét kell alkalmazni. A harmadik féltől való elkobzás csak különleges feltételek mellett engedélyezett, vagyis amennyiben az azt megszerző harmadik fél a piaci árnál alacsonyabb összeget fizetett, és alapos a gyanú, hogy a vagyoni eszközök bűncselekményekből származnak, továbbá miután egy elemzés kimutatta, hogy a vagyoni eszközöket átruházó féltől történő közvetlen elkobzás valószínűsíthetően nem járna sikerrel. Végezetül különleges biztosítékokat és jogorvoslati lehetőségeket foglaltunk bele a javaslatba annak érdekében, hogy biztosítsuk az alapvető jogok azonos szintű védelmét és tiszteletben tartását. Ezek felölelik az eljárásra vonatkozó tájékoztatáshoz való jogot, az ügyvéd általi képviselethez való jogot, azt a kötelezettséget, hogy a vagyont érintő bármely határozatot a lehető leghamarabb közölni kell, és tényleges lehetőséget kell biztosítani az ilyen határozatokkal szembeni jogorvoslatra. Az említett konkrét jogorvoslatokat nem csupán a vádlott vagy gyanúsított számára tesszük elérhetővé, hanem a harmadik féltől való elkobzásban érintett egyéb személyek számára is.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) – jóllehet nem hozott ítéletet arról az elvi kérdésről, hogy a nem elítélésen alapuló és kiterjesztett elkobzási rendszerek összeegyeztethetők-e az emberi jogok európai egyezményével – több olyan határozatot hozott, amikor egyedi ügyekben helybenhagyta azok alkalmazását. Az EJEB konkrét ügyekben helyben hagyta az olyan, nem elítélésen alapuló nemzeti eljárásokat, amelyek esetében megfordul a vagyoni eszközök törvényes eredetére vonatkozó bizonyítási teher (ami túllép az ezen irányelvbe foglalt előírásokon), amennyiben azokat az egyedi ügyben tisztességesen alkalmazták, és megfelelő biztosítékok álltak az érintett személy rendelkezésére. Például az EJEB kimondta, hogy az alapvető jogok arányos korlátozásának minősül az olasz jogszabály alkalmazása, amennyiben szükséges fegyvert jelent a maffia elleni küzdelemben[38]. Egy másik ügyben a Bíróság megállapította, hogy az Egyesült

[38] A Raimono kontra Olaszország ügyben 1994. február 22-én hozott ítélet.

Királyság polgári jogi elkobzási rendszerének alkalmazása nem sérti az emberi jogok európai egyezményét[39].

2.5. A jogi aktus típusának megválasztása

Az összehangolásra vonatkozó uniós rendelkezések módosítása érdekében az egyetlen alkalmas jogi aktus egy olyan irányelv, amely felváltja a 98/699/IB együttes fellépést, és részben a 2001/500/IB és a 2005/212/IB kerethatározatot.

2.6. Különös rendelkezések

- *Célkitűzés (1. cikk)*

E rendelkezés tisztázza, hogy az irányelv csupán minimumszabályokat határoz meg (a nemzeti jogszabályok túlléphetnek ezeken), továbbá hogy a bűncselekményből származó jövedelem és a bűnügyekben szereplő elkövetési eszközök elkobzására vonatkozik.

- *Fogalommeghatározások (2. cikk)*

A legtöbb fogalommeghatározást az uniós kerethatározatokból, illetve a nemzetközi egyezményekből emeltük át. A 2005/212/IB kerethatározatban szereplő meghatározáshoz képest kiterjesztettük „a bűncselekményből származó jövedelem" fogalmát annak érdekében, hogy lehetővé váljon az abból keletkező valamennyi anyagi előny – így a közvetett jövedelem – elkobzása.

A „bűncselekmény" fogalommeghatározása az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésében felsorolt bűncselekmények tekintetében kereszthivatkozást tartalmaz a meglévő uniós jogszabályokban meghatározott pontos fogalmakra.

- *Elkobzás (3. cikk)*

E rendelkezés felöleli a 2005/212/IB kerethatározat 2. cikkét (részben) és a 2001/500/IB kerethatározat 3. cikkét (részben). Kötelezi a tagállamokat, hogy a jogerős elítélést követően tegyék lehetővé az elkövetési eszközök és a bűncselekményből származó jövedelem elkobzását, továbbá a bűncselekményből származó jövedelemmel azonos értékű vagyon elkobzását.

- *Kiterjesztett elkobzási hatáskör (4. cikk)*

A kiterjesztett elkobzás azt jelenti, hogy a bűncselekményből származó közvetlen jövedelmen túli vagyoni eszközök is elkobozhatók. A büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletet nem csupán a konkrét bűncselekménnyel összefüggő vagyoni eszközök (kiterjesztett) elkobzása követheti, hanem további olyan eszközöké is, amelyek esetében a bíróság azt állapítja meg, hogy más hasonló bűncselekményekből származnak.

Már a jelenlegi uniós jogszabályok is biztosítanak kiterjesztett elkobzási hatáskört. A 2005/212/IB kerethatározat arra kötelezi a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé az olyan vagyoni eszközök elkobzását, amelyek közvetlenül vagy közvetve egyes súlyos (szervezett

---

[39] A Walsh kontra az (Egyesült Királyság) Vagyon-visszaszerzési Hivatalának igazgatója ügyben hozott ítélet (2005).

bűnözéssel és terrorista cselekményekkel összefüggő) bűncselekményekért elítél személyek tulajdonában vannak. Ez a kerethatározat azonban alternatív minimumszabályokat állapít meg a kiterjesztett elkobzás tekintetében, és a tagállamokra bízza, hogy egy, két vagy mind a három opciót alkalmazzák-e. A Bizottság végrehajtási jelentése azt mutatta, hogy ezek a rendelkezések nem egyértelműek és egyenkénti átültetést eredményeztek. Ezenfelül a kiterjesztett elkobzásra vonatkozó alternatív lehetőségek korlátozzák az elkobzási határozatok kölcsönös elismerésének lehetőségét. Az egyik tagállam hatóságai kizárólag akkor hajtják végre a másik tagállamban kiadott elkobzást elrendelő határozatokat, ha ugyanazokon az alternatív lehetőségeken alapulnak, mint amelyeket az előbbi tagállamban is alkalmaznak. Ennek következtében problémát jelent a kiterjesztett elkobzásra épülő határozatok kölcsönös elismerése.

Ez a javaslat az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésében felsorolt – és a meglévő uniós jogszabályokban meghatározott – bűncselekmények esetében vezet be kiterjesztett elkobzást. Emellett egyszerűsíti a kiterjesztett elkobzás alternatív lehetőségeinek meglévő rendszerét azáltal, hogy egységes minimumkövetelményt határoz meg. A kiterjesztett elkobzásra akkor kerülhet sor, amikor a bíróság konkrét tények alapján megállapítja, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó bűncselekmény miatt elítélt személy olyan vagyoni eszközök birtokában van, amelyek esetében lényegesen valószínűbb, hogy bármely más hasonló jellegű vagy súlyú bűnöző tevékenységből származnak, mint hogy egyéb tevékenységekre vezethetők vissza. Kizárt a kiterjesztett elkobzás, amennyiben a hasonló bűnöző tevékenység esetében a nemzeti büntetőjog szerinti elévülés következtében nem indulhat büntetőeljárás. A javaslat azon állítólagos bűncselekményekből származó jövedelmeket kizárja az elkobzásból, amelyek esetében az érintett személyt egy korábbi eljárásban jogerősen felmentették (ezáltal vonatkozik rá az ártatlanság vélelme az Alapjogi Charta 48. cikkének megfelelően), illetve olyan helyzetekben, amikor a *non bis in idem* elvét kell alkalmazni.

- A nem elítélésen alapuló elkobzás (5. cikk)

Ez a rendelkezés korlátozott körülmények között bevezeti a nem elítélésen alapuló elkobzásra vonatkozó előírásokat, amelyek azon eseteket kívánják megválaszolni, amikor nem folytatható büntetőeljárás. A fentiek értelmében e rendelkezés a bűncselekménnyel összefüggő elkobzással kapcsolatos, azonban a tagállamokra bízza annak eldöntését, hogy az elkobzást büntető és/vagy polgári/közigazgatási bíróságnak kell-e elrendelnie. A nem elítélésen alapuló eljárások anélkül is lehetővé teszik a vagyon befagyasztását és elkobzását, hogy tulajdonosukat előzetesen büntetőeljárásban elítélték volna.

Az arányosság követelményének teljesítése érdekében a javaslat nem minden esetben vezetné be a nem elítélésen alapuló elkobzást, hanem csupán olyan körülmények között, amikor a gyanúsított halála, tartós betegsége miatt nem hozható büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletet, illetve amikor a szökése vagy betegsége megakadályozza a tényleges büntetőeljárás ésszerű határidőn belül történő lefolytatását, és annak a veszélye áll fenn, hogy erre a törvényes elévülési idők miatt nem kerülhet majd sor.

E rendelkezés az ENSZ korrupció elleni egyezményének előírásait tükrözi. Az elkobzásra vonatkozó nemzetközi együttműködés elősegítése érdekében az egyezmény arra ösztönzi a részes államokat, hogy gondolják át a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy lehetővé tegyék az ilyen vagyontárgy büntetőjogi elítélés nélküli elkobzását olyan esetekben, amikor az elkövetővel szemben nem lehet vádat emelni elhalálozás, szökés vagy távollét miatt, vagy más megfelelő esetekben (az 54. cikk (1) bekezdésének c) pontja). A rendelkezés az OECD Pénzügyi Akció Munkacsoportjának munkáját is figyelembe veszi. A munkacsoport arra

ösztönzi tagországait, hogy mérlegeljék olyan intézkedések elfogadását, amelyekkel a bűncselekményből származó jövedelmet, illetve annak eszközeit büntetőjogi elítélés előírása nélkül is el lehet kobozni, vagy kötelezzék az elkövetőt az állítólagosan elkobzási kötelezettség alá tartozó vagyontárgy törvényes eredetének igazolására (3. ajánlás). E rendelkezés a G8-ak Lyon-Róma csoportjának jelentésében kifejtett álláspontokból is merít, amelyek azt hangsúlyozzák, hogy – bár elvben az elkobzást a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet alapján kell foganatosítani – előfordulnak olyan esetek, amikor a vádlott elhalálozása, szökése, a büntetőeljárás megindításához szükséges, elegendő bizonyíték hiánya miatt vagy egyéb technikai okokból nincs lehetőség a büntetőeljárás lefolytatására[40]. A vagyon-visszaszerzési hivatalokból álló Camden hálózat és a vagyon-visszaszerzési hivatalok platformjának keretébe tömörült gyakorlati szakemberek szintén támogatták a büntetőjogi elítélés nélküli elkobzásra vonatkozó rendelkezések bevezetését.

-A harmadik féltől történő elkobzás (6. cikk)

A bűnözők az elkobzás elkerülése érdekében gyakran beavatott harmadik feleknek adják át a vagyoni eszközeiket, amikor nyomozást indítanak ellenük. A harmadik felektől való elkobzás a gyanúsított, terhelt vagy elítélt személyek által továbbadott vagyoni eszközök elkobzása. A tagállamok harmadik féltől való elkobzásra vonatkozó nemzeti előírásai eltérnek egymástól. Ez akadályozza a harmadik félnek átadott vagyoni eszközök biztosítására vonatkozó intézkedések és azok elkobzását elrendelő határozatok kölcsönös elismerését.

Az arányosság követelményeinek teljesítése és a tulajdont jóhiszeműen megszerző harmadik fél védelme érdekében a javaslat nem minden esetben vezet be összehangolt minimális előírásokat a harmadik féltől való elkobzásra vonatkozóan. E rendelkezés abban az esetben írja elő a harmadik féltől történő elkobzás lehetőségét, amikor a bűncselekményből származó jövedelemhez vagy a vádlott egyéb tulajdonához a piaci értékénél alacsonyabb áron jutnak hozzá, és a harmadik fél helyeztében lévő ésszerű személy gyanítaná, hogy a vagyon bűncselekményből származik, illetve hogy az elkobzási intézkedések alkalmazásának megkerülése érdekében ruházzák át. A rendelkezés világossá teszi, hogy az ésszerű személyre vonatkozó vizsgálatnak az önkényes döntések elkerülése érdekében konkrét tényeken és körülményeken kell alapulnia. Ezenfelül a harmadik féltől való elkobzásra kizárólag azt követően kerülhet sor, hogy egy, a konkrét tényeken alapuló értékelés szerint az elítélt, gyanúsított vagy vádlott tulajdonának elkobzása valószínűsíthetően sikertelen volna, vagy pedig olyan helyzetben, amikor egyedi vagyontárgyakat kell visszaszolgáltatni a jogos tulajdonosuknak.

- Vagyoni eszközök befagyasztása (7. cikk)

E rendelkezés első bekezdése előírja a tagállamoknak, hogy – az esetleges későbbi elkobzás érdekében – tegyék lehetővé az olyan vagyon vagy eszközök befagyasztását, amelyek esetében fennáll annak a veszélye, hogy eltüntetik, elrejtik vagy a joghatósági területen kívülre továbbítják azokat. A rendelkezés világossá teszi, hogy az ilyen intézkedéseket bíróságnak kell elrendelnie.

Az ügyészségek és a bűnüldöző szervek régóta kiemelten kezelik a befagyasztási hatáskör alkalmazására vonatkozó lehetőség megteremtését. Erre sürgős esetekben, a vagyoni

---

40 A G8-ak Róma-Lyon csoportjának Büntetőügyi Alcsoportja (CLASG) keretén belül kidolgozott „Confiscation: Legal issues and international cooperation" [Elkobzás: Jogi kérdések és nemzetközi együttműködés] elnevezésű projekt zárójelentése.

eszközök eltűnésének megelőzése érdekében kerülne sor, amennyiben a bírósági végzés kivárása ellehetetlenítené a befagyasztást. E cikk második bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket annak biztosítására, hogy az illetékes hatóságok haladéktalanul – a bírósági végzés kérelmezését megelőzően, illetve annak elbírálása alatt – befagyaszthassák azokat a vagyoni eszközöket, amelyek esetében fennáll annak a veszélye, hogy eltüntetik, elrejtik vagy a joghatósági területükön kívülre továbbítják azokat.

- *Biztosítékok (8. cikk)*

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája szerint az alapvető jogok – így a tulajdonhoz való jog – nem abszolútak. E jogok jogszerűen korlátozhatók, amennyiben a korlátozásokat törvény rendeli el, valamint – az arányosság elvére figyelemmel – azok elengedhetetlenek és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét – így a szervezett bűnözés megelőzését – szolgálják.

Az EU Alapjogi Chartájának 47. cikke garantálja a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot. Amennyiben a biztosítási intézkedések vagy az elkobzást elrendelő határozatok a tulajdonhoz való jogba vagy egyéb alapjogba ütköznek, az érintett feleknek képesnek kell lenniük arra, hogy az e cikkben rögzített feltételek mellett megtámadják azokat.

A meglévő uniós jog (pl.: a 2005/212/IB kerethatározat 4. cikke) úgy rendelkezik, hogy tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az érintett érdekelt felek hatékony jogorvoslati lehetőségekkel rendelkezzenek a nemzeti jog szerint.

Az Alapjogi Chartával való teljes összhang biztosítása érdekében e cikk uniós szintű minimális biztosítékokat vezet be. Ezek célja, hogy garantálják az ártatlanság vélelmének tiszteletben tartását, a tisztességes eljáráshoz való jog (beleértve a *non bis in idem* elvét), a bíróság előtti hatékony jogorvoslatok meglétét, valamint az e jogorvoslatok gyakorlásának módjára vonatkozó tájékoztatáshoz való jogot.

- *Az elkobzás mértékének meghatározása és a tényleges végrehatás (9. cikk)*

A bűnszervezetben való részvétellel gyanúsított személyek bizonyítottan jól el tudják rejteni vagyoni eszközeiket, és ehhez gyakran magasan képzett szakemberek tanácsait veszik igénybe. A vagyoni eszközök későbbi elkobzás céljából történő felkutatása általában hosszú időt vesz igénybe, és a büntetőeljárás határidejének megfelelő időn belül kell elvégezni.

Amennyiben elkobzást elrendelő határozatot adtak ki, de nem bukkantak rá a vagyonra vagy elegendő vagyonra, és ezért az elkobzást elrendelő határozatot nem lehetett végrehajtani, e cikk arra kötelezi a tagállamokat, hogy az említett határozat teljes körű végrehajtásához szükséges mértékben tegyék lehetővé az adott személyre vonatkozó pénzügyi nyomozás lefolytatását. E rendelkezés orvosolja azt a problémát, hogy a büntetőeljárás befejezése után nincs mód az elkobzási cselekmények nem foganatosítására, és a büntetőeljárás lezárása utáni időpontban is lehetővé teszi a végre nem hajtott vagy részben végrehajtott elkobzást elrendelő határozatok ismételt alkalmazását a korábban elrejtett, de időközben felbukkant vagyoni eszközök tekintetében

- *A befagyasztott vagyon kezelése (10. cikk)*

E rendelkezés célja az esetleges későbbi elkobzás érdekében befagyasztott vagyon kezelésének megkönnyítése. A rendelkezés olyan intézkedések bevezetésére kötelezi a

tagállamokat, amelyek célja az ilyen vagyon megfelelő kezelésének biztosítása, különösen azáltal, hogy biztosítják a befagyasztott vagyon értékesítésének jogát, legalábbis abban az esetben, ha annak értéke valószínűleg csökkenne vagy tárolása gazdaságtalanná válna.

- *Hatékonysági és jelentéstételi kötelezettségek (11. cikk)*

E rendelkezés jelentéstételre kötelezi a tagállamokat, ami elősegítené az értékelési célokra felhasználható statisztikák összeállítását.

2012/0036 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a bűncselekményekből származó jövedelemnek az Európai Unión belüli befagyasztásáról és elkobzásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésére, valamint 83. cikkének (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamenteknek számára való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére[41],

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére[42],

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) A határokon átnyúló szervezett bűnözés fő indítéka az anyagi haszonszerzés. A bűnüldöző és igazságügyi hatóságokat – hatékony működésük érdekében – el kell látni a bűncselekményekből származó jövedelem felkutatásához, befagyasztásához, kezeléséhez és elkobzásához szükséges eszközökkel.

(2) A szervezett bűnözői csoportok a határokon átnyúlóan fejtik ki tevékenységüket, és egyre nagyobb vagyonra tesznek szert különböző uniós tagállamokban és harmadik országokban. Egyre nagyobb szükség van a kölcsönös jogsegélyre és a vagyonvisszaszerzés terén a hatékony nemzetközi bűnüldözési együttműködésre.

(3) Jóllehet kevés statisztika áll rendelkezésre, úgy tűnik azonban, hogy a bűncselekményekből származó jövedelemhez képest nem elegendő az Unión belül visszaszerzett bűncselekményekből származó vagyoni eszközök értéke. Tanulmányok azt igazolták, hogy az uniós és nemzeti jogszabályokba foglalt szabályozás ellenére, továbbra sem alkalmazzák kellő mértékben az elkobzási eljárásokat.

---

41 HL C […]., […]., […]. o.
42 HL C […]., […]., […]. o.

(4) A Stockholmi Program[43], valamint a Bel- és Igazságügyi Tanács elkobzásról és vagyonvisszaszerzésről szóló 2010. júniusi következtetései hangsúlyozzák a bűncselekményekből származó vagyoni eszközök hatékonyabb azonosításának, elkobzásának és újbóli felhasználásának fontosságát.

(5) Az alábbi jogszabályok alkotják a vagyoni eszközök befagyasztásának, lefoglalásának és elkobzásának jelenlegi uniós jogi keretét: a Tanács 2001/500/IB kerethatározata (2001. június 26.) a pénzmosásról, valamint a bűncselekményhez felhasznált eszközök és az abból származó jövedelmek azonosításáról, felkutatásáról, befagyasztásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról[44]; a Tanács 2003/577/IB kerethatározata (2003. július 22) a vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról[45]; a Tanács 2005/212/IB kerethatározata (2005. február 24.) a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról[46]; a Tanács 2006/783/IB kerethatározata (2006. október 6.) a kölcsönös elismerés elvének a vagyonelkobzást elrendelő határozatokra történő alkalmazásáról[47].

(6) A Bizottságnak a 2005/212/IB, a 2003/577/IB és a 2006/783/IB kerethatározatokról szóló végrehajtási jelentései azt mutatják, hogy a kiterjesztett elkobozásra, valamint a biztosítási intézkedések és elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismerésére vonatkozó jelenlegi szabályozások nem teljes mértékben hatékonyak. A tagállami jogszabályok közötti eltérések hátráltatják az elkobzást.

(7) Ezen irányelv célja a 2001/500/IB és a 2005/212/IB kerethatározat rendelkezéseinek módosítása és kiterjesztése. Az ezen irányelv elfogadásában résztvevő tagállamok tekintetében részben helyettesíteni kell az említett kerethatározatokat.

(8) A jövedelem jelenlegi fogalmát ki kell terjeszteni, hogy magába foglalja a bűncselekményekből származó közvetlen jövedelmeket és valamennyi közvetett hasznot, beleértve a közvetlen jövedelem későbbi újra befektetését vagy átalakítását, a kiegyenlített kötelezettségek értékét, és bármely anyagi előnyt.

(9) Ezért az ezen irányelv hatálya alá tartozó bűncselekmények e tágabb fogalmára kell hivatkozni, amennyiben a bűncselekményhez használt eszközök és az abból származó jövedelem, vagy azzal egyenértékű vagyon elkobzására jogerős bírósági határozatot követően kerül sor. A 2001/500/IB kerethatározat arra kötelezi a tagállamokat, hogy a jogerős elítélést követően tegyék lehetővé a bűncselekmény eszközeinek és az abból származó jövedelemnek az elkobzását, továbbá a bűncselekményből származó jövedelemmel azonos értékű vagyon elkobzását. Ezt a kötelezettséget fenn kell tartani az ezen irányelv hatályán kívüli bűncselekmények esetében.

(10) A bűnözői csoportok nagyon sokféle bűnöző tevékenységet folytatnak. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a szervezett bűnözési tevékenységek hatékony leküzdése érdekében helyénvaló, hogy a büntetőjogi felelősséget megállapító

---

43 *A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa,* az Európai Tanács 2009. december 10–11-i ülésén elfogadott 17024/09. sz. tanácsi dokumentum.

44 HL L 182., 2001.7.5., 1. o.

45 HL L 196., 2003.8.2., 45. o.

46 HL L 68., 2005.3.15., 49. o.

47 HL L 328., 2006.11.24., 59. o.

ítéletet követően ne csupán a konkrét bűncselekménnyel kapcsolatos vagyont kobozzák el, hanem azt a további vagyont is, amely esetében a bíróság megállapítja, hogy egyéb bűncselekmények jövedelméből keletkezett Ez a megközelítés a kiterjesztett elkobzás formájában jelenik meg. A 2005/212/IB kerethatározat három minimumkövetelmény-csomagot határozott meg. Ezeket választhatták ki a tagállamok a kiterjesztett elkobzás alkalmazása céljából. Emiatt az átültetési folyamat során a tagállamok különböző lehetőségek között választhatnak, aminek következtében a kiterjesztett elkobzás fogalma eltérő a nemzeti jogrendszerekben. Ez az eltérés akadályozza a határon átnyúló együttműködést, ami fontos szerepet játszik az elkobzási ügyekben. Ezért egységes minimumkövetelmény meghatározásával tovább kell harmonizálni a kiterjesztett elkobzásra vonatkozó előírásokat. A kiterjesztett elkobzást akkor kell alkalmazni, amikor a nemzeti bíróság konkrét tények – így például a bűncselekmény jellegével, az elítélt személy legális jövedelmével, az adott személy pénzügyi helyzete és életszínvonala közötti eltéréssel vagy egyéb tényekkel kapcsolatos körülmények – alapján megállapítja, miszerint lényegesen valószínűbb, hogy a kérdéses vagyon az elítélés alapját képező bűncselekményhez hasonló jellegű és súlyú egyéb bűncselekményből, mintsem egyéb tevékenységekből származik.

(11) A *non bis in idem* elvének megfelelően helyénvaló kizárni a kiterjesztett elkobzást az olyan állítólagos bűnöző tevékenységből származó jövedelem esetében, amelyek tekintetében az érintett személyt egy korábbi eljárásban jogerősen felmentették, vagy egyéb esetekben, amikor a *non bis in idem* elve alkalmazandó. Akkor is ki kell zárni a kiterjesztett elkobzást, ha a hasonló bűnöző tevékenység esetében a nemzeti büntetőjog szerinti elévülés következtében nem indulhat büntetőeljárás.

(12) Az elkobzási határozatok kiadásához általában büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletre van szükség. Annak érdekében, hogy megakadályozzák a bűncselekmények folytatását, és a bűncselekményekből származó haszon legális gazdaságba történő újra befektetést, egyes esetekben annak ellenére is lehetővé kell tennie a vagyoni eszközök elkobzását, hogy nem szabható ki büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet. Néhány tagállam lehetővé teszi az elkobzást, amennyiben nem áll rendelkezésre elegendő bizonyíték a büntetőeljárásban, ha a bíróság az esetek valószínűségét mérlegelve úgy ítéli meg, hogy a vagyon illegális eredetű, továbbá olyan helyzetekben is, amikor a gyanúsított vagy vádlott a büntetőeljárás elkerülése érdekében megszökik, vagy egyéb okokból nem képes részt venni az eljárásban, illetve a büntetőeljárás befejezése előtt elhalálozik. Mindez a nem elítélésen alapuló elkobzásban jelenik meg. Rendelkezést kell hozni, hogy legalább az utóbbi, korlátozott esetekben minden tagállamban lehetővé tegyék a nem elítélésen alapuló elkobzást. Mindez megfelel a korrupció elleni ENSZ-egyezmény 54. cikke (1) bekezdése c) pontjának, amely úgy rendelkezik, hogy mindegyik részes tagállamnak fontolóra kell vennie az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy lehetővé tegyék illegálisan megszerzett vagyontárgy elkobzását büntetőjogi elítélés nélkül, beleértve az olyan eseteket, amikor az elkövetővel szemben nem lehet vádat emelni elhalálozás, szökés vagy távollét miatt.

(13) Általános és egyre inkább elterjedt az a gyakorlat, hogy a gyanúsított vagy vádlott az elkobzás elkerülése érdekében beavatott harmadik félre ruházza át a vagyont. A jelenlegi uniós jogi keret nem tartalmaz kötelező szabályokat a harmadik felekre átruházott vagyon elkobzása tekintetében. Ezért egyre inkább szükségessé válik, hogy lehetővé tegyék a harmadik felekre átruházott vagyon elkobzását, amire általában akkor kerülhet sor, ha a vádlott nem rendelkezik elkobozható vagyonnal. Helyénvaló rendelkezni a harmadik féltől történő elkobzásról, amire azt követően kerülhet sor

bizonyos feltételek mellett, hogy egy, a konkrét tényeken alapuló értékelés szerint az elítélt, gyanúsított vagy vádlott vagyonának elkobzása valószínűsíthetően sikertelen volna, vagy pedig olyan helyzetben, amikor egyedi vagyontárgyakat kell visszaszolgáltatni jogos tulajdonosuknak. Ezenfelül a jóhiszemű harmadik felek érdekeinek védelme céljából ilyen elkobzásra kizárólag akkor van lehetőség, ha a harmadik fél tudta vagy tudnia kellett volna arról, hogy a vagyon bűncselekményből származik, vagy az elkobzás elkerülése érdekében ruházták át, továbbá ingyen jutott hozzá, illetve a piaci értékénél alacsonyabb összeg fejében ruházták rá.

(14) Átmeneti intézkedéseket kell megállapítani annak érdekében, hogy a vagyon továbbra is rendelkezésre álljon az esetleges későbbi elkobzás céljára. Az ilyen biztosítási intézkedéseket bíróságnak kell elrendelnie. Ahhoz, hogy a vagyon ne tűnjön el még azelőtt, hogy a bíróság biztosítási intézkedést hozhatna, az esetleges későbbi elkobzás érdekében történő befagyasztás elrendelése iránti kérelem esetén a tagállamok illetékes hatóságait fel kell hatalmazni arra, hogy – a bírósági döntés megszületéséig – haladéktalanul megtiltsák azon vagyon átruházását, átváltását, kezelését vagy mozgását, amely esetében fennáll az elrejtés vagy a joghatósági területen kívülre továbbítás veszélye.

(15) A gyanúsítottak vagy vádlottak gyakran a büntetőeljárás teljes időtartama alatt elrejtik a vagyonukat. Ezért az elkobzást elrendelő határozatok nem hajthatók végre, így az azok hatálya alatt álló személyek – büntetésük letöltését követően – hozzájutnak a vagyonukhoz. Ennek megfelelően még a bűncselekmény miatti jogerős ítélet kiszabását követően is lehetővé kell tenni az elkobzandó vagyon pontos mértékének meghatározását, hogy akkor is lehetővé váljon az elkobzást elrendelő határozatok teljes körű végrehajtása, ha kezdetben nem bukkantak rá vagyonra vagy nem elegendő vagyont fedeztek fel, és az elkobzást elrendelő határozatot nem hajtották végre. Mivel a biztosítási intézkedések korlátozzák a tulajdonhoz való jogot, az ilyen ideiglenes intézkedések csak annyi ideig tarthatók fenn, ami a vagyon esetleges jövőbeni elkobzás céljára történő rendelkezésre állásának megőrzéséhez szükséges. Mindez rendszeres bírósági felülvizsgálatot tehet szükségessé annak érdekében, hogy érvényben maradjon a vagyon eltűnésének megelőzésére vonatkozó célkitűzés.

(16) A későbbi elkobzás céljából befagyasztott vagyont megfelelően kell kezelni annak érdekében, hogy ne veszítse el gazdasági értékét. A tagállamoknak meg kell hozniuk az ilyen veszteségek minimálisra csökkentéséhez szükséges intézkedéseket, a vagyon értékesítését vagy átruházását is beleértve. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk – így például központi nemzeti vagyonkezelési hivatalok vagy ezzel egyenértékű mechanizmusok létesítésével (például, ha az ilyen feladatok decentralizáltak), hogy az elkobzást megelőzően megfelelően kezeljék a befagyasztott vagyontárgyakat, és a bírósági döntés megszületéséig megőrizzék azok értékét.

(17) A bűncselekményekből származó jövedelem befagyasztására és elkobzására vonatkozóan kevés megbízható adatforrás áll rendelkezésre. Ahhoz, hogy értékelni lehessen ezt az irányelvet, össze kell gyűjteni a vagyon felkutatásával, az igazságügyi és a vagyon-elidegenítési tevékenységekkel kapcsolatos, megfelelő statisztikai adatok közös minimális körét.

(18) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és figyelembe veszi az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, különösen a tulajdonhoz való jogot, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a személyes adatok

védelméhez való jogot, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét és a védelemhez való jogot, az ugyanazon bűncselekmény miatti kétszeres büntetőeljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmát, valamint a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elveit. Ezen irányelvet az említett jogokkal és alapelvekkel összhangban kell végrehajtani.

(19) Az ezen irányelvben előírt intézkedések lényegesen érintik a személyek jogait, nem csupán a gyanúsítottakét vagy vádlottakét, hanem a büntetőeljárás alá nem vont harmadik személyekét is. Ezért különleges biztosítékokat és jogorvoslatokat kell előírnia annak érdekében, hogy ezen irányelv rendelkezéseinek végrehajtása során garantálják az említettek alapvető jogainak védelmét.

(20) Mivel ezen irányelv célkitűzését, azaz a büntetőügyekben foganatosítandó vagyonelkobzás megkönnyítését a tagállamok nem tudják hatékonyan megvalósítani és az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikke szerinti szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az említett cikkben foglalt arányossági elvvel összhangban az irányelv nem lépi túl a szóban forgó célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket.

(21) Az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló, az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően az [Egyesült Királyság és Írország jelezte azon szándékát, hogy részt kíván venni ennek ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában] ***vagy*** [az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül az Egyesült Királyság és Írország nem vesz részt ennek ezen irányelv elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó].

(22) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, így az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. CÍM

CÉLKITŰZÉS ÉS HATÁLY

1. cikk

Tárgy

Ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg a vagyon esetleges későbbi elkobzás céljából történő befagyasztása, valamint a büntetőügyekben alkalmazandó vagyonelkobzás tekintetében.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

1) „bűncselekményből származó jövedelem”: a bűncselekményből származó bármely gazdasági előny; ami a vagyon bármely fajtáját magában foglalhatja, beleértve a közvetlenül a bűncselekményből származó jövedelemnek a gyanúsított vagy vádlott általi későbbi újra befektetését vagy átalakítását, és bármely anyagi előnyt;

2) „vagyon”: mindennemű vagyon, beleértve az anyagi vagy eszmei, ingó vagy ingatlan javakat, valamint az ilyen vagyonnal kapcsolatos jogcímet és az abban való érdekeltséget igazoló okiratokat és okmányokat;

3) „elkövetési eszközök”: bármilyen vagyontárgy, amit bűncselekmény vagy bűncselekmények elkövetéséhez bármely módon, részben vagy egészben használtak vagy használni szándékoztak;

4) „elkobzás”: bűncselekménnyel kapcsolatos eljárás eredményeképpen bíróság által hozott szankció vagy intézkedés, amely végleges tulajdonvesztést eredményez;

5) „befagyasztás”: a vagyontárgyak átruházásának, megsemmisítésének, átváltásának, kezelésének vagy mozgásának ideiglenes megtiltása, illetve a vagyontárgyak feletti felügyelet vagy ellenőrzés ideiglenes átvétele;

6) „bűncselekmény”: az alábbi jogi aktusok hatálya alá tartozó bűncselekmény:

   a) Egyezmény az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke (2) bekezdésének c) pontja alapján, az Európai Közösségek tisztviselőit és az Európai Unió tagállamainak tisztviselőit érintő korrupció elleni küzdelemről[48],

   b) A Tanács 2000/383/IB kerethatározata (2000. május 29.) az euró bevezetésével kapcsolatos pénzhamisítás elleni, büntetőjogi és egyéb szankciókkal megvalósuló védelem megerősítéséről[49],

   c) A Tanács 2001/413/IB kerethatározata (2001. május 28.) a nem készpénzes fizetőeszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről[50],

   d) A 2008/919/IB tanácsi kerethatározat[51] által módosított, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB tanácsi kerethatározat[52],

   e) A Tanács 2001/500/IB kerethatározata (2001. június 26.) a pénzmosásról, valamint a bűncselekményhez felhasznált eszközök és az abból származó

---

48 HL C 195., 1997.6.25., 2. o.
49 HL L 140., 2000.6.14., 1. o.
50 HL L 149., 2001.6.2., 1. o.
51 HL L 330., 2008.12.9., 21. o.
52 HL L 164., 2002.6.22., 3. o.

jövedelmek azonosításáról, felkutatásáról, befagyasztásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról[53],

f) A Tanács 2003/568/IB kerethatározata a magánszektorban tapasztalható korrupció elleni küzdelemről[54],

g) A Tanács 2004/757/IB kerethatározata (2004. október 25.) a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról[55],

h) A Tanács 2005/222/IB kerethatározata (2005. február 24.) az információs rendszerek elleni támadásokról[56],

i) A Tanács 2008/841/IB kerethatározata (2008. október 24.) a szervezett bűnözés elleni küzdelemről[57],

j) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve (2011. április 5.) az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról[58],

k) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról[59]l.

II. CÍM

BEFAGYASZTÁS ÉS ELKOBZÁS

3. cikk

Az elítélésen alapuló elkobzás

(1) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a bűncselekmény miatti büntetőjogi felelősséget megállapító jogerős ítélet megszületését követően egészben vagy részben elkobozhassa az elkövetési eszközöket és a bűncselekményből származó jövedelmet.

(2) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a bűncselekmény miatti büntetőjogi felelősséget megállapító jogerős ítélet

---

53 HL L 182., 2001.7.5., 1. o.
54 HL L 192., 2003.7.31., 54. o.
55 HL L 335., 2004.11.11., 8. o.
56 HL L 69., 2005.3.16., 67. o.
57 HL L 300., 2008.11.11., 42. o.
58 HL L 101., 2011.4.15., 1. o.
59 HL L 335., 2001.12.17., 1. o.

megszületését követően elkobozhassa a bűncselekményből származó jövedelemnek megfelelő értékű vagyont.

4. cikk

Kiterjesztett elkobzási hatáskör

(1) Mindegyik tagállam elfogadja az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy egészben vagy részben elkobozhassa a bűncselekmény elkövetése miatt elítélt személy tulajdonában lévő vagyont, amennyiben a konkrét tények alapján a bíróság lényegesen valószínűbbnek tartja, hogy a kérdéses vagyon az elítélt hasonló bűnöző tevékenységéből, mintsem egyéb tevékenységből származik.

(2) Az elkobzást ki kell zárni, amennyiben az (1) bekezdésben említett hasonló bűnöző tevékenység ügyében

a) a nemzeti büntetőjog szerinti elévülés miatt nem folytatható le a büntetőeljárás; vagy

b) már lefolytatták a büntetőeljárást, ami az adott személy jogerős felmentésével végződött, vagy egyéb esetekben a *non bis in idem* elve alkalmazandó.

5. cikk

A nem elítélésen alapuló elkobzás

Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet hiányában is elkobozhassa az elkövetési eszközöket és a bűncselekményből származó jövedelmet, egy olyan eljárást követően, amely, ha a gyanúsított vagy vádlott meg tudna jelenni a bíróság előtt, büntetőjogi elítélését eredményezné, amennyiben

a) a gyanúsított vagy vádlott elhalálozása vagy tartós betegsége kizár bármely további büntetőeljárást; vagy

b) a gyanúsított vagy vádlott betegsége, vagy a büntetőeljárás, illetve elítélés előli szökése kizárja a tényleges büntetőeljárás ésszerű határidőn belül történő lefolytatását, és annak komoly veszélye áll fenn, hogy erre a törvényes elévülési idők miatt nem kerülhet majd sor.

6. cikk

Harmadik féltől történő elkobzás

(1) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy elkobozhassa az alábbiakat:

a) az elítélt által vagy nevében, vagy a gyanúsított, illetve vádlott által az 5. cikk szerinti körülményeknek megfelelően harmadik személyekre átruházott, bűncselekményből származó jövedelem, vagy

b) az elítélt egyéb vagyona, amit harmadik személyekre ruháztak át a bűncselekményből származó jövedelem értékének megfelelő vagyon elkobzásának megakadályozása érdekében.

(2) A bűncselekményből származó jövedelem vagy az (1) bekezdésben említett vagyon elkobzására akkor van lehetőség, amennyiben a vagyont visszaszolgáltatják, vagy amennyiben

a) az elítélttel, gyanúsítottal vagy vádlottal kapcsolatos, konkrét tényeken alapuló vizsgálat azt jelzi, hogy az elítélt vagy gyanúsított, illetve vádlott vagyonának az 5. cikk szerinti körülmények alapján történő elkobzása valószínűleg nem lenne eredményes, illetve hogy a vagyont visszaszolgáltatták, valamint

b) a jövedelmet vagy vagyont térítésmentesen vagy a piaci értékénél alacsonyabb összeg fejében ruházták át, amennyiben a harmadik fél:

i. bűncselekményből származó jövedelem esetén ismerte annak illegális eredetét, vagy amennyiben nem rendelkezett ilyen ismerettel, a helyzetében lévő ésszerű személy a konkrét tények és körülmények alapján gyanakodott volna arra, hogy a jövedelem illegális eredetű;

ii. egyéb vagyon esetén, tudta, hogy a bűncselekményből származó jövedelemnek megfelelő értékű vagyon elkobzásának elkerülése érdekében ruházták át, vagy, ha nem volt erről tudomása, a helyzetében lévő személy a konkrét tények és körülmények alapján ésszerűen gyanakodott volna arra, hogy a vagyont az említett elkobzás elkerülése céljából ruházták át.

7. cikk

Befagyasztás

(1) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az esetleges későbbi elkobzás céljából befagyassza azt a vagyont, amely esetében fennáll az eltüntetés, az elrejtés vagy a joghatósági területen kívülre továbbítás veszélye. Az ilyen intézkedéseket bíróságnak kell elrendelnie.

(2) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy illetékes hatóságai haladéktalanul befagyaszthassák a vagyont, amennyiben jelentős a kockázata, hogy az említett vagyont a bírósági határozat megszületése előtt eltüntetik, elrejtik vagy átruházzák. A bíróságnak a lehető leghamarabb meg kell erősítenie ezeket az intézkedéseket.

8. cikk

Biztosítékok

(1) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az ezen irányelv alapján előírt intézkedések révén érintett személyek – jogaik védelme

érdekében – rendelkezzenek a hatékony jogorvoslathoz való joggal, továbbá hogy a gyanúsítottak rendelkezzenek a tisztességes eljáráshoz való joggal.

(2) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy bármely, vagyon befagyasztását elrendelő határozatot megindokoljanak, valamint hogy a határozatot – annak végrehajtása után – a lehető leghamarabb közöljék az érintettel, továbbá hogy a határozat kizárólag addig maradjon hatályban, ameddig az a vagyon jövőbeni elkobzás céljából történő megőrzéséhez szükséges. Mindegyik tagállam rendelkezik arról, hogy a vagyona révén érintett személynek tényleges lehetősége legyen arra, hogy az elkobzást elrendelő határozat meghozatala előtt bármikor jogorvoslati kérelmet nyújtson be a bíróságon a befagyasztást elrendelő határozattal szemben. Haladéktalanul vissza kell szolgáltatni jogos tulajdonosának azt a befagyasztott vagyont, amit a későbbiekben nem koboztak el.

(3) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy bármely, elkobzást elrendelő határozatot megindokoljanak, és a határozatott közöljék az érintett személlyel. Mindegyik tagállam rendelkezik arról, hogy a vagyona révén érintett személynek tényleges lehetősége legyen arra, hogy jogorvoslati kérelmet nyújtson be a bíróságon az elkobzást elrendelő határozattal szemben.

(4) A 4. cikkben említett eljárás során a gyanúsított vagy vádlott tényleges lehetőséggel rendelkezik arra, hogy vitassa annak valószínűsítését, hogy az érintett vagyon bűncselekményből származó jövedelemnek tekinthető.

(5) Az 5. cikkben említett esetekben ügyvédnek kell képviselnie az eljárás során azt a személyt, akinek a vagyonát az elkobzást elrendelő határozat érinti, hogy érvényesíthető legyen a védelemhez való jog a bűncselekmény elkövetésének megállapítása, valamint a bűncselekményből származó jövedelem és az elkövetési eszközök meghatározása tekintetében.

(6) Amennyiben harmadik fél vagyona érintett, az adott személyt vagy annak ügyvédjét tájékoztatják arról az eljárásról, amely megalapozhatja a szóban forgó vagyon elkobzását elrendelő határozatot, és lehetővé teszik számukra, hogy az adott személy jogainak hatékony védelméhez szükséges mértékben részt vegyenek az eljárásban. Az említett személy legalább arra jogosult, hogy meghallgassák, kérdéseket tegyen fel, és bizonyítékot szolgáltasson az elkobzást elrendelő jogerős határozat meghozatalát megelőzően.

9. cikk

Az elkobzás mértékének meghatározása és a tényleges végrehajtás

Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy lehetővé tegye az elkobzandó vagyon pontos mértékének megállapítását azt követően, hogy jogerős büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet született a bűncselekmény tekintetében, vagy az 5. cikkben előirányzott eljárás elkobzást elrendelő határozattal végződött, valamint további intézkedéseket hozhasson az említett elkobzást elrendelő határozat hatékony végrehajtásához szükséges mértékben.

10. cikk

A befagyasztott vagyon kezelése

(1) Mindegyik tagállam meghozza az ahhoz szükséges intézkedéseket, – így központi nemzeti hivatalok, vagy egyenértékű mechanizmusok létrehozását – hogy megfelelően kezeljék az esetleges későbbi elkobzás céljából befagyasztott vagyont.

(2) Mindegyik tagállam gondoskodik arról, hogy az (1) bekezdésben említett intézkedések optimalizálják e vagyon gazdasági értékét, ideértve a valószínűsíthetően csökkenő értékű vagyon értékesítését vagy átruházását is.

III. CÍM

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

11. cikk

Statisztikák

A tagállamok – elkobzási rendszereik hatékonyságának felülvizsgálta céljából – rendszeresen összegyűjtik és megőrzik az érintett hatóságoktól származó átfogó statisztikákat. Az érintett statisztikákat évente meg kell küldeni a Bizottságnak, és valamennyi bűncselekmény tekintetében tartalmazniuk kell az alábbi adatokat:

a) a végrehajtott biztosítási intézkedések száma,

b) a végrehajtott elkobzást elrendelő határozatok száma,

c) a befagyasztott vagyon értéke,

d) a visszaszerzett vagyon értéke,

e) a másik tagállamtól érkező, biztosítási intézkedések végrehajtására irányuló megkeresések száma,

f) a másik tagállamtól érkező, elkobzást elrendelő határozatok végrehajtására irányuló megkeresések száma,

g) a más tagállamban történő végrehajtást követően visszaszerzett vagyon értéke,

h) a bűnüldözési, megelőzési vagy szociális célú újrafelhasználásra szánt vagyon értéke,

i) azon ügyek száma, amelyekben elkobzást rendeletek el, az ezen irányelv hatálya alá tartozó bűncselekmények miatti büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletek számához viszonyítva,

j) a bíróságok által elutasított biztosítási intézkedés és elkobzás elrendelése iránti megkeresések száma,

k) azon biztosítási intézkedés és elkobzás elrendelése iránti megkeresések száma, amelyeket a jogorvoslatokat követően megszüntetettek.

12. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek *[az elfogadástól számított két év]*-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(1) A tagállamok megküldik a Bizottságnak nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az irányelv tárgykörében fogadnak el.

13. cikk

Jelentéstétel

A Bizottság [három évvel a nemzeti jogba való átültetés határideje után] jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli az elkobzásról és a vagyon-visszaszerzésről szóló, meglévő tagállami jogszabályokat, és szükség esetén megfelelő javaslatokat csatol a jelentéshez.

14. cikk

A 98/699/IB együttes fellépés, valamint a 2001/500/IB és a 2005/212/IB kerethatározatok helyettesítése

(1) A 98/699/IB együttes fellépés, valamint a 2001/500/IB kerethatározat 1. cikkének a) pontja, valamint 3. és 4. cikke, továbbá a 2005/212/IB kerethatározat 1. és 3. cikke az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében helyettesítésre kerül. Ez nem érinti a tagállamok azon kötelezettségeit, hogy a kerethatározatokat a határidőn belül átültessék a nemzeti jogba.

(2) Az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében az (1) bekezdésben említett együttes fellépésre, és a kerethatározatok rendelkezéseire való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni.

15. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

16. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben,

Az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*